

**UCHWAŁA NR 1052.213.2024
ZARZĄDU POWIATU W SIERPCU
z dnia 7 lutego 2024r.**

w sprawie wniesienia pod obrady Rady Powiatu w Sierpcu projektu uchwały w sprawie przyjęcia Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Sierpeckim na lata 2024 – 2028

Na podstawie art. 32 ust 1 i ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107), uchwała się, co następuje:

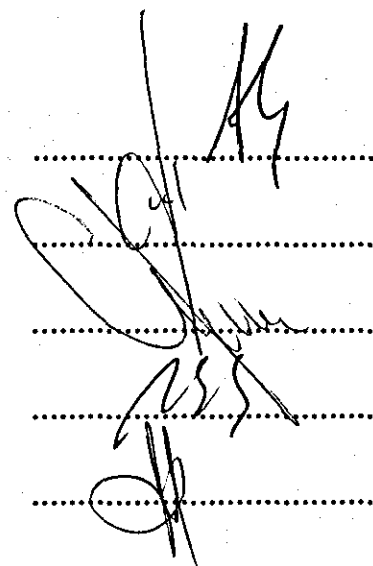
§1. Wnosi się pod obrady Rady Powiatu projekt uchwały w sprawie przyjęcia Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2024 – 2028, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Zarządu.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zarząd:

1) Andrzej Cześnik	- Przewodniczący	.....
2) Sławomir Olejniczak	- członek	.....
3) Marek Chyliński	- członek	.....
4) Sławomir Krystek	- członek	.....
5) Dariusz Twardowski	- członek	.....

UCHWAŁA NR 2024
RADY POWIATU W SIERPCU
z dnia ..... 2024r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2024 – 2028

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) i art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44) uchwała się, co następuje:

§1. Przyjmuje się Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych Powiatu Sierpeckiego na lata 2024 – 2028, o treści stanowiącej załącznik do uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sierpeckiego.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie projektu
UCHWAŁY NR 2024
RADY POWIATU W SIERPCU
z dnia .....

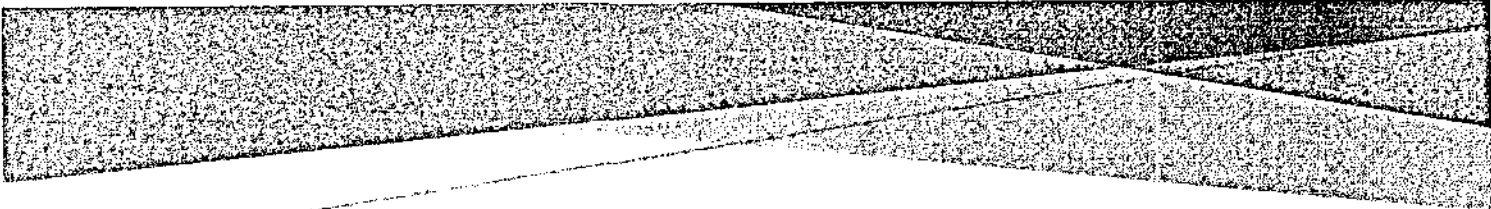
w sprawie przyjęcia Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych Powiatu Sierpeckiego na lata 2024-2028

Zgodnie z art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44) do zadań Powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z Powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

W związku z tym podjęcie uchwały uznaje się za zasadne.

STAROSTA

Andrzej Sławomir Czeźnik

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE SIERPECKIM
NA LATA 2024-2028

Styczeń 2024r.

SPIS TREŚCI

I. Podstawa prawna	2
II. Charakterystyka powiatu	3
III. Diagnoza niepełnosprawności w powiecie sierpeckim	8
IV. Cele programu	22
V. Źródła finansowania programu	25
VI. Monitoring i ewaluacja	25

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Podstawę prawną opracowania programu stanowi: art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 100 z późn. zm.) w brzmieniu: „do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.”

Zgodnie z ustawą rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez:

- 1) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- 2) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- 3) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- 4) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Sierpeckim na lata 2024-2028 określa kierunki działań w ww. obszarach. Zapisy Programu są zgodne z Powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych.

Formułując cele i kierunki działań przeprowadzono konsultacje z jednostkami organizacyjnymi Powiatu Sierpeckiego (m. in.: Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Sierpcu, Dom Pomocy Społecznej w Szczutowie, Dzienny Dom Senior + w Szczutowie, szkoły prowadzone przez Powiat, SP ZOZ w Sierpcu); z ośrodkami pomocy społecznej oraz z organizacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością.

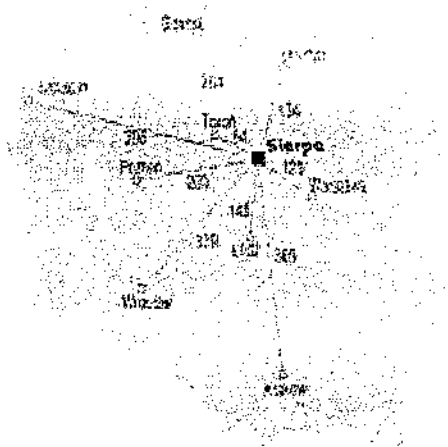
II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat Sierpecki położony jest na północno – zachodnich krańcach województwa mazowieckiego, granicząc z powiatami żuromińskim, płońskim i płockim oraz z powiatami lipnowskim i rypińskim, należącymi do województwa kujawsko – pomorskiego.

Terytorium powiatu obejmuje 242 miejscowości, w tym jedno miasto. Powiat sierpecki obejmuje 7 gmin: gminy wiejskie: Sierpc, Mochowo, Gozdowo, Rościszewo, Szczutowo, Zawidz i gmina miejsca Miasto Sierpc. Miasto Sierpc jest stolicą powiatu, siedzibą Starostwa Powiatowego i większości urzędów i placówek o zasięgu ponadgminnym.

Powiat sierpecki (obok płockiego) charakteryzuje się najwyższym w województwie wskaźnikiem motoryzacji w przeliczeniu ilości samochodów osobowych na tysiąc mieszkańców. Wskaźnik motoryzacji odnosi do sytuacji związanej z dostępem do publicznego transportu zbiorowego na terenie danej jednostki oraz zamożnością mieszkańców badanych obszarów. Pomimo tego, że to powiat płocki charakteryzuje się większą liczbą generatorów ruchu oraz większą zamożnością mieszkańców, którzy w założeniu są w stanie pozwolić sobie na komfort posiadania własnego samochodu, to właśnie w powiecie sierpeckim odnotowuje się najwięcej osób, którzy dysponują własnym pojazdem. Jednym z powodów tego stanu rzeczy jest gorsza oferta przewozowa w zakresie przewozów drogowych i kolejowych w publicznym transporcie zbiorowym. Na terenie powiatu sierpeckiego występuje więcej białych plam transportowych, których obecnie transport publiczny nie pokrywa, a co za tym idzie brakuje w takim przypadku alternatywy dla transportu indywidualnego.¹

Rysunek 1. Odległości od większych miast

Powiat sierpecki jest powiatem o charakterze wiejskim, bez wysoko zurbanizowanych ośrodków miejskich. Teren powiatu należy do obszarów, na

¹ Wnioski z realizacji projektu RUMOBIL dla terenów północno – wschodniej części Mazowsza, możliwe do wdrożenia w ramach aktualizacji Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Mazowieckiego; <https://programme2014-20.interreg-central.eu/Content.Node/D.T1.7.2—Enhancing-the-Regional-Transport-Plan-for-Mazovia.pdf>

których koncentruje się szereg problemów rozwojowych m.in.: niekorzystna sytuacja demograficzna (wyludnianie, starzenie się mieszkańców, odpływ ludności do większych ośrodków miejskich), wysokie bezrobocie, słabo rozwinięta sieć połączeń drogowo-kolejowych z innymi miastami, niedostatecznie rozwinięta infrastruktura transportowa (słaba dostępność transportowa, słabo rozwinięta komunikacja zbiorowa, mała ilość ścieżek rowerowych), mała liczba przedsiębiorstw, słaby dostęp do usług publicznych, niewielki zasób pozarolniczych miejsc pracy, niski poziom przedsiębiorczości oraz wykształcenia i kwalifikacji zawodowych mieszkańców.²

Wysoka jest liczba beneficjentów korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej – w 2019 r. (603 os./10 tys. ludności) prawie dwukrotnie przekraczała średnią dla województwa (386 os./10 tys. ludności). Teren powiatu (jak cały podregion płocki) charakteryzuje się także niższą dostępnością do usług ochrony zdrowia – liczba lekarzy oraz pielęgniarek i położnych przypadających na 10 tys. mieszkańców klasyfikuje obszar (odpowiednio: 53,1; 74,1) poniżej średniej dla województwa (odpowiednio: 80,1; 85,9). Jednocześnie powiaty sierpecki, płocki i miasto Płock odnotowują najwyższe wskaźniki umieralności z powodu nowotworu płuc w województwie, a stan zdrowia mieszkańców jest w znacznej mierze uwarunkowany stanem zanieczyszczenia powietrza.³

Liczba ludności powiatu sierpeckiego (stan na 31.12.2022 r.) wynosiła 48 639 mieszkańców, a średnia gęstość zaludnienia w powiecie liczyła 57 osób na 1 km². Gminy powiatu sierpeckiego są zróżnicowane pod względem liczby ludności. Najliczniejsza jest gmina miejska – Sierpc, liczący 17 026 mieszkańców, najmniej liczna gmina Rościszewo – 3781 mieszkańców. Tereny wiejskie zamieszkiwało 31 613 mieszkańców, z czego wynika, że większość ludności powiatu to mieszkańcy wsi, stanowią ponad 60% ogółu mieszkańców (64,99%).

Tabela 1. Ludność w gminach i powiecie na dzień 31 grudnia lat ⁴

Gmina/rok	2018	2019	2020	2021	2022
Miasto Sierpc	18014	17933	17359	17199	17026
Gmina Gozdowo	5958	5943	5800	5736	5719
Gmina Mochowo	6050	6009	5659	5603	5567
Gmina Rościszewo	4146	4139	3889	3842	3781
Gmina Sierpc	7034	7042	6720	6675	6623
Gmina Szczutowo	4347	4310	4066	4039	4021
Gmina Zawidz	6647	6578	6114	5984	5902
Powiat	52196	51954	49607	49078	48639

² https://www.dialog.mazovia.pl/files/uploads/Strategia%202030/Diagnoza_do_Strategii_rozwoju_województwa_mazowieckiego_2030_plus_innowacyjne_Mazowsze_WCAG.pdf

³ tamże

⁴ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica> - dane wg stanu na 2023.09.07

W powiecie od wielu lat obserwujemy zmniejszającą się liczbę mieszkańców. Na przestrzeni lat 2018 – 2022 liczba mieszkańców powiatu zmniejszyła się o 3 557 osób. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego i całej Polski.

Powiat sierpecki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -330. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,76 na 1000 mieszkańców powiatu sierpeckiego. W 2022 roku urodziło się 365 dzieci, w tym 47,4% dziewczynek i 52,6% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,53 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Ujemny przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa oraz migracja młodych, najczęściej dobrze wykształconych ludzi do dużych ośrodków miejskich są uważane za słabe strony sytuacji demograficznej powiatu.⁵

Obecnie na terenie powiatu najliczniejszą grupą są osoby w wieku produkcyjnym - 28 826 osób, co stanowi 59% ogółu społeczeństwa.

Tabela 2. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym powiecie na 31.12.2022r.⁶

Kategoria	Powiat	
ogółem	ogółem	48 639
	mężczyźni	24 048
	kobiety	24 591
w wieku przedprodukcyjnym	ogółem	9 072
w wieku przedprodukcyjnym	mężczyźni	4 655
w wieku przedprodukcyjnym	kobiety	4 417
w wieku produkcyjnym	ogółem	28 826
w wieku produkcyjnym	mężczyźni	15 755
w wieku produkcyjnym	kobiety	13 071
w wieku poprodukcyjnym	ogółem	10 741
w wieku poprodukcyjnym	mężczyźni	3 638
w wieku poprodukcyjnym	kobiety	7 103

Z analizy danych również, że wraz z wiekiem wyraźnie rośnie udział kobiet w społeczeństwie w grupie osób w wieku poprodukcyjnym (w terminologii GUS wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni - 65 lat i więcej, kobiety - 60 lat i więcej). Rosnący wraz z wiekiem udział kobiet w populacji jest konsekwencją nadumieralności

⁵ Strategia rozwoju powiatu sierpeckiego na lata 2021-2027 https://powiat.sierpc.pl/pliki/Uchwala_Strategia.pdf

⁶ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica> - dane wg stanu na 2023.09.07

mężczyzn i różnicowania parametrów trwania życia – kobiety osiągające wiek 65 lat mają przed sobą o prawie 5 lat więcej dalszego trwania życia niż mężczyźni. Przewaga liczebna kobiet wzrasta wraz z przechodzeniem do kolejnych grup podeszłego wieku. Rośnie, i w perspektywie lat, nadal będzie wzrastać liczba osób w wieku 65 lat i więcej. Wzrost ten jest bardzo dynamiczny ze względu na wchodzenie do tej grupy wieku roczników osób urodzonych w latach 50. (najliczniejszych w całym okresie powojennym), a także w latach 60. ubiegłego wieku. Dodatkowo, należy przypuszczać, że trwanie życia będzie się sukcesywnie wydłużało sprzyjając zwiększeniu zarówno liczby, jak i odsetka ludności w starszym wieku w ogólnej populacji.

III. DIAGNOZA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W POWIECIE SIERPECKIM

Osoby niepełnosprawne określa się w polskim prawie jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych za osobę niepełnosprawną uznaje się osobę posiadającą orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności lub o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów (orzecznictwo rentowe), lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Według aktualnych danych Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności liczba osób z niepełnosprawnością w Polsce w wieku 16 lat i więcej kształtowała się na poziomie 10,0% ⁷ Ostatnie pełne dane dotyczące liczby osób z niepełnosprawnością w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2021. Według tego badania w powiecie sierpeckim jest 4 452 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (lub równorzędnym).

Opracowania na temat niepełnosprawności zwracają jednak uwagę na dużą grupę osób określaną jako niepełnosprawne biologicznie. Osoba niepełnosprawna tylko biologicznie to osoba, która posiada wyłącznie ograniczenia sprawności w wykonywaniu codziennych czynności, a nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności. Jeśli weźmiemy pod uwagę te osoby, to liczba bardzo wzrośnie.

Tabela 3. Liczba osoby niepełnosprawne w powiecie⁸

Kategorie	Liczba osób	Udział % w ogóle mieszkańców
osoby niepełnosprawne razem	7 708	16%
osoby niepełnosprawne prawnie razem	4 452	9%
osoby niepełnosprawne tylko biologicznie	3 256	7%

W grupie osób z niepełnosprawnością (również biologiczną, bez orzeczenia) 65% to mieszkańcy wsi (5003 osób), w mieście 2705 osób. ⁹

Wśród osób z niepełnosprawnością legitymujących się stosownym dokumentem najwięcej jest osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 40%.

⁷BPR <https://niepelnosprawni.gov.pl/p,79,informacje-i-dane-demograficzne> data dostępu 08.12.2023

⁸ GUS, BDL, [https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#kategoria: narodowe spisy powszechne grupa: nsp 2021 – ludność podgrupa: Osoby niepełnosprawne](https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#kategoria:narodowe%20spisy%20powszechne%20grupa:nsp%202021%20-%20ludnos%C5%82%20podgrupa:Osoby%20niepelnosprawne) data dostępu 08.12.2023r.

⁹ tamże

Tabela 4. Zróżnicowanie grupy osób z niepełnosprawnością potwierdzoną prawnie wg stopnia¹⁰

osoby niepełnosprawne prawnie	4 452	%
o stopniu niepełnosprawności znacznym	1 311	29%
o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym	1 765	40%
o stopniu niepełnosprawności lekkim	1 100	25%
w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności	276	6%

Najwięcej wśród osób z niepełnosprawnością ogółem jest osób w wieku poprodukcyjnym. Jednak różnice pojawiają się w danych dotyczących mężczyzn i kobiet: więcej mężczyzn z niepełnosprawnością jest w wieku produkcyjnym, zaś kobiet z niepełnosprawnością jest w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 5. Osoby z niepełnosprawnością wg ekonomicznych grup wieku¹¹

	ogółem	w tym mężczyźni	w tym kobiety
ogółem	7 708	3453	4255
w wieku przedprodukcyjnym	351	217	134
w wieku produkcyjnym	3127	1825	1302
w wieku poprodukcyjnym	4230	1411	2819

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Sierpcu na koniec grudnia 2022r. było zarejestrowanych 123 osób z niepełnosprawnością (w grudniu 2023r. również 123 osoby). Liczba zarejestrowanych zmalała w 2022r. w porównaniu z 2021r. (136 osób).¹²

Poziom bezrobocia na koniec grudnia 2022r. był niższy o 314 osób tj. o 13,46% w porównaniu do analogicznego okresu roku 2021.¹³

Liczba osób bezrobotnych według stanu na 31.12.2022 r. wyniosła 2019 osób, w tym:

- 1127 bezrobotnych kobiet 55,8%
- 1416 bezrobotnych zamieszkałych na wsi 70,1%
- 520 bezrobotnych do 30 roku życia 25,8%
- 270 bezrobotnych do 25 roku życia 13,4%
- 1205 bezrobotnych długotrwale 59,7%
- 545 bezrobotnych powyżej 50 roku życia 27,0%
- 302 bezrobotnych z prawem do zasiłku 15,0%
- 123 bezrobotnych niepełnosprawnych 6,1%.

¹⁰ tamże

¹¹ tamże

¹² PUP Sierpc, Informacja miesięczna o sytuacji na rynku pracy w powiecie sierpeckim,

¹³ <https://sierpc.praca.gov.pl/informacja-roczna>.

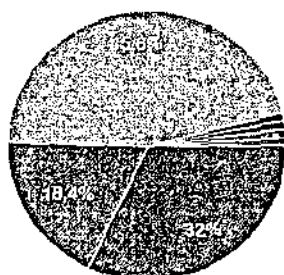
Na terenie powiatu nie funkcjonuje żaden zakład pracy chronionej.¹⁴ Nie funkcjonuje żaden zakład aktywności zawodowej.¹⁵ Najbliższy zaz działa na terenie powiatu plockiego i znajdują tam zatrudnienie mieszkańcy naszego powiatu, głównie z niepełnosprawnością wzrokową. W rejestrze Wojewody Mazowieckiego są dwa centra integracji społecznej działające od niedawna na terenie powiatu: Centrum Integracji Społecznej Stowarzyszenia na Rzecz Dzieci i Młodzieży, Osób Niepełnosprawnych i Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym VICTORIA Bożewo Nowe oraz "Centrum Integracji Społecznej ODNOVA Borkowo Kościelne".¹⁶ Na rzecz zatrudnienia osób z niepełnosprawności działają również warsztaty terapii zajęciowej – na terenie powiatu WTZ w Ostrowach, prowadzony przez Gminę Gozdowo. Warsztat przygotowuje 30 osób z niepełnosprawnością do aktywności zawodowej.

W wyniku badania ankietowego przeprowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu w roku 2023r. poznano opinię na temat możliwości podjęcia pracy przez osoby z niepełnosprawnościami. Kondycję rynku pracy osób z niepełnosprawnościami ankietowani ocenili bardzo negatywnie. Blisko 75% odpowiedziało, że lokalny rynek nie stwarza możliwości zatrudnienia dla osoby z niepełnosprawnością. Najwięcej, bo ponad 45% ankietowanych uważa, że powodem tego jest niechęć ze strony pracodawców.

Wykres 1. Powody niezatrudniania osób z niepełnosprawnością¹⁷

Jeśli "nie", to proszę wskazać na jakie przeszkody napotykają:

103 odpowiedzi

- 1 brak odpowiednich ofert pracy
- 2 utrudniony dojazd
- 3 niechęć ze strony pracodawców
- 4 Skrócony dzień pracy
- 5 pracodawcy najchętniej wykorzystaliby osoby z niepełnosprawnościami, nie mają w ogóle empatii dla osób z niepełnosprawnościami
- 6 Nie
- 7 Brak przeszkód

Powiat dysponuje własnym orzecznictwem pozarentowym. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sierpcu jest umiejscowiony w ramach organizacyjnych PCPR w Sierpcu. Funkcjonowanie Zespołu jest finansowane ze środków Wojewody Mazowieckiego w ramach dotacji celowej. W 2022r. Zespół wydał 841 orzeczeń dla osób dorosłych (tzn. po 16 roku życia) oraz 90 orzeczeń w stosunku do dzieci do 16 roku życia.

¹⁴ <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/wykaz-zakladowpracychronionej-znajdujacych-sie-na-terenie-województwa-mazowieckiego> data dostępu 08.12.2023r.

¹⁵ <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/wykaz-zakladow-aktywnosci-zawodowej-znajdujacych-sie-na-terenie-województwa-mazowieckiego2> data dostępu 08.12.2023r.

¹⁶ <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/wykaz-centrum-integracji-spoecznej-znajdujacych-sie-na-terenie-województwa-mazowieckiego> data dostępu 08.12.2023r.

¹⁷ Badanie własne, PCPR, 2023r.

Z zestawienia wydanych orzeczeń z lat 2020-2022 i trzech kwartałów bieżącego roku wynika, że najwięcej było orzeczeń z powodu upośledzenia narządu ruchu ponad 30% wszystkich przyczyn orzeczonych niepełnosprawności. Do osób z naruszoną sprawnością narządu ruchu należy jeszcze doliczyć osoby z orzeczeniami o przyczynie neurologicznej, bowiem te schorzenia rzutują najczęściej na sprawność narządu ruchu. Powstanie nam więc bardzo duża grupa osób mających trudności w poruszaniu się.

Tabela 6. Orzeczenia wydane przez PZds.OoN w Sierpcu wg rodzaju i stopnia niepełnosprawności w latach 2020-2023¹⁸

Przyczyna niepełnosprawności	Ogółem	Stopień niepełnosprawności		
		lekki	umiarkowany	znaczny
upośledzenia umysłowe	63	1	38	24
choroby psychiczne	269	65	172	32
zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	251	179	59	13
choroby narządu wzroku	60	21	22	17
upośledzenia narządu ruchu	1 081	475	442	164
epilepsja	70	20	43	7
choroby układu oddechowego i krążenia	575	136	269	170
choroby układu pokarmowego	165	26	73	66
choroby układu moczowo-płciowego	232	28	128	76
choroby neurologiczne	559	62	246	251
całościowe zaburzenia rozwojowe	19	1	11	7
inne*	183	51	90	42
razem	3 527	1 065	1 593	869

Tabela 7. Orzeczenia wydane przez PZds.OoN w Sierpcu wg stopnia niepełnosprawności w latach 2020-2023

Rok	Ogółem	Stopień niepełnosprawności		
		lekki	umiarkowany	znaczny
2020	603	173	277	153
2021	728	238	326	164
2022	789	275	337	177
III kwartały 2023	670	209	295	166
Razem	2790	895	1 235	660

¹⁸ PCPR Sierpc, Dane własne, orzeczenia mogą zawierać więcej niż 1 przyczynę niepełnosprawności, dane za 2023r. dot. III kwartałów

Z orzeczeń wydanych w roku w ciągu tych prawie czterech lat ponad 23% mówiło o znacznym stopniu niepełnosprawności, 44% o umiarkowanym stopniu, zaś 32% osób zostało uznanych za niepełnosprawnych w stopniu lekkim.

Wśród osób, które otrzymały orzeczenia widać przewagę kobiet 54% do 46%).

Tabela 8. Orzeczenia wydane przez PZds.OoN w Sierpcu wg płci w latach 2020-2023

Rok	ogółem	kobieta	mężczyzna
2020	603	312	291
2021	728	379	349
2022	789	436	353
III kwartały 2023	670	382	288
Razem	2790	1509	1281

Okolo 33% osób to osoby z wykształceniem podstawowym lub mniej, 33% z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 26% miało wykształcenie średnie i 9% posiadało wykształcenie wyższe.

Tabela 9 . Wydane orzeczenia wg wykształcenia wnioskodawców

Wg stopnia niepełnosprawności	W roku				Razem
	2020	2021	2022	2023	
mniej niż podstawowe	20	40	59	38	157
podstawowe i gimnazjalne	209	202	184	170	765
zasadnicze	178	235	250	222	885
średnie	146	198	213	180	737
wyższe	50	53	83	60	246
razem	603	728	789	670	2790

Niespełna 20% osób z orzeczoną niepełnosprawnością na dzień złożenia wniosku o orzeczenie pracowało.

Tabela 10. Wydane orzeczenia wg zatrudnienia wnioskodawców

Wg stopnia niepełnosprawności	W roku				Razem
	2020	2021	2022	2023	
pracujący	20	40	59	38	157
niepracujący	209	202	184	170	765
razem	603	728	789	670	2790

Wśród dzieci w wyżej omawianym okresie najczęściej – 25% zostało uznanych za niepełnosprawne z powodu całościowych zaburzeń rozwojowych. Zwraca również uwagę duża liczba orzeczeń z powodów laryngologicznych.

Wykres 2. Dzieci (do 16 roku życia) zaliczone do osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności, wieku

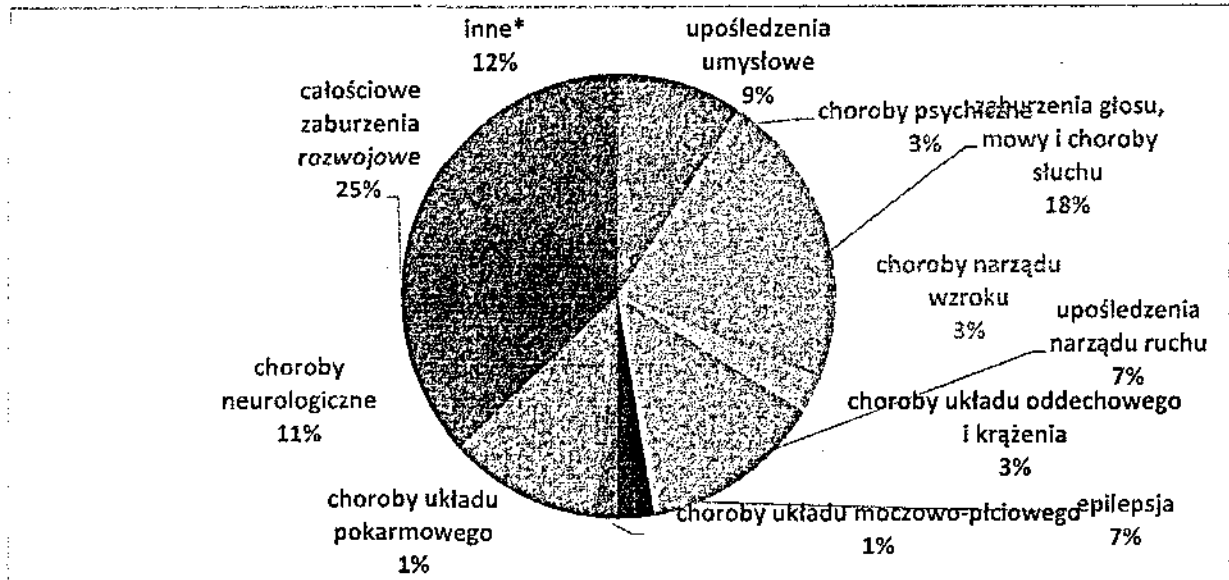

Tabela 12. Dzieci (do 16 roku życia) zaliczone do osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności, wieku z uwzględnieniem przyczyny niepełnosprawności, wieku oraz płci

okres	Przyczyna niepełnosprawności	Ogółem	Wiek			Płeć*	
			do 3 lat	4-7 lat	8-16 lat	K	M
w osobach							
2020 - III kwartał 2023	upośledzenia umysłowe	34	0	1	33	12	22
	choroby psychiczne	12	0	2	10	9	3
	zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	68	22	26	20	23	45
	choroby narządu wzroku	10	1	5	4	3	7
	upośledzenia narządu ruchu	24	9	4	11	16	8
	epilepsja	26	2	9	15	9	17
	choroby układu oddechowego i krążenia	10	5	2	3	5	5
	choroby układu pokarmowego	2	2	0	0	0	2
	choroby układu moczowo-płciowego	4	2	0	2	2	2
	choroby neurologiczne	42	14	14	14	13	29
	całościowe zaburzenia rozwojowe	91	21	31	39	18	73
	inne*	45	13	10	22	28	17
	Razem	368	91	104	173	138	230

Z analizy danych Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Sierpcu wynika, że najczęściej orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego dzieci i młodzieży wydano w związku z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim i autyzmem.

Tabela 13. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów

Formy pomocy	2018	2019	2020	2021	2022
z uszkodzeniem słuchu	3	8	4	5	4
z uszkodzeniem wzroku	3	5	7	3	4
z niepełnosprawnością ruchową	3	8	5	7	8
z przewlekłą chorobą	1	5	2	3	3
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	8	22	16	20	32
z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	2	14	3	4	4
z autyzmem	8	16	18	23	35
z niepełnosprawnością sprzężoną	4	13	8	10	12

Rokrocznie wydawanych jest około 20 opinii w sprawie wczesnego wspomagania.

Tabela 14. Opinie w sprawie wczesnego wspomagania rozwoju

Formy pomocy	2018	2019	2020	2021	2022
Opinie w sprawie Wczesnego wspomagania rozwoju	15	21	14	26	23

Działania na rzecz osób z niepełnosprawnością prowadzone przez Powiat na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością są w większości finansowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Poniżej przedstawiono limity przyznawanych środków oraz podział tych środków na zdania przez Radę Powiatu. Powiat przeznacza również środki na wspieranie organizacji pozarządowych wspierających osoby z niepełnosprawnością.

Tabela 15. Środki PFRON (w zł) na realizację zadań rehabilitacji zawodowej i społecznej¹⁹

	2019	2020	2021	2022
zadania z zakresu rehabilitacji społecznej				
dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych				
wnioski złożone	239	149	282	151
wnioski z przyznaniem dofinansowania	172	0	128	102
w tym dzieci	18	0	10	10
przyznane dofinansowania w zł	210.356	0	177.746	153.388
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze				
wnioski złożone	419	375	342	415
wnioski z przyznaniem dofinansowania	380	358	320	242
w tym dzieci	37	34	23	26
przyznane dofinansowania w zł	362.822	391.163	499.845	600.317
dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych				
wnioski złożone	49	56	83	47
wnioski z przyznaniem dofinansowania	19	40	54	33
w tym dzieci	3	10	6	6
przyznane dofinansowania w zł	57.683	196.885	191.464	136.464
zmiana samodzielnego lokalu mieszkalnego	0	0	0	0
dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością	0	0	0	0
usługi tłumacza migowego lub tłumacza - przewodnika	0	0	0	0
zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej				
dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej				
wnioski złożone	0	1	0	1
wnioski z przyznaniem dofinansowania	0	1	0	1
przyznane dofinansowania w zł	0	650.880	wypłaco no 488.160 20	776.880
przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej				

¹⁹ PCPR Sierpc, dane własne

²⁰ Pozyskano również 450.000zł na utworzenie WTZ z programu PFRON „wyrównywanie różnic między regionami”

wnioski złożone	1	0	0	0
wnioski z przyznanym dofinansowaniem	40.000	0	0	0
refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy	0	0	0	0
refundacja kosztów wynagrodzenia	0	0	0	0

W opracowanych danych zwraca uwagę różnica w liczbie wniosków złożonych i rozpatrzonych pozytywnie w ramach zadań: dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. Może to wskazywać na niewystarczający stopień zaspokajania potrzeb ze środków PFRON. Zawraca również uwagę praktyczny brak finansowania zadań z rehabilitacji zawodowej. Na dzień dzisiejszy Powiat współfinansuje funkcjonowanie jednego warsztatu terapii zajęciowej (zgodnie z przepisami WTZ w 90% finansowane są z PFRON, a co najmniej w 10% z samorządów).

Powiat od wielu lat realizuje również program „Aktywny samorząd”. Realizowana jest pomoc finansowa w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, osoby z dysfunkcją narządu ruchu, uzyskaniu prawa jazdy, osoby z dysfunkcją narządu ruchu, pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego dla osób, z dysfunkcją narządu wzroku, obu rąk lub z dysfunkcją narządu słuchu, pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne. Realizowane są również wsparcia zmierzające do aktywizacji zawodowej osób z orzeczeniami o niepełnosprawności. Jednym z nich jest pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (możliwość dofinansowania kosztów opieki, przedszkola, itp.). Bardzo znacząca jest pomoc w zdobyciu wyższego wykształcenia przez osoby z niepełnosprawnością. Udzielane dofinansowania pozwalają na sfinansowanie kosztów czesnego oraz kosztów pobytu w ośrodkach akademickich.

Tabela 16. Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

MODUŁ II pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym ²¹				
	2019	2020	2021	2022
wnioski złożone	17	16	22	24
wnioski złożone na kwotę	64491	73266	106633	128544
wnioski z przyznanym dofinansowaniem	15	16	22	23
środki finansowe przyznane	44911	52726	86430	92947

²¹ PCPR Sierpc, dane własne

W celu rozwoju sektora usług nad osobami niesamodzielnymi w powiecie Powiatowe Centrum podjęło się realizacji programów rządowych: Opieka wytchnieniowa i Asystent osoby z niepełnosprawnej. Zaznaczyć należy, że tego typu usługi mogą również realizować gminy, zwiększając w ten sposób dostępność usług opiekuńczych dla swoich mieszkańców. Jak dotąd do programów przystąpiły tylko Gmina Miasto Sierpc i Gmina Rościszewo. Szansą na zapalenie luki w systemie opieki środowiskowej na terenie powiatu są zmiany prawne (w ustawie o pomocy społecznej) pozwalające rozszerzać działalność domu pomocy społecznej o świadczenie usług pobytu krótkoterminowego).

Tabela 17. Realizacji Programów Opieka wytchnieniowa i Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością

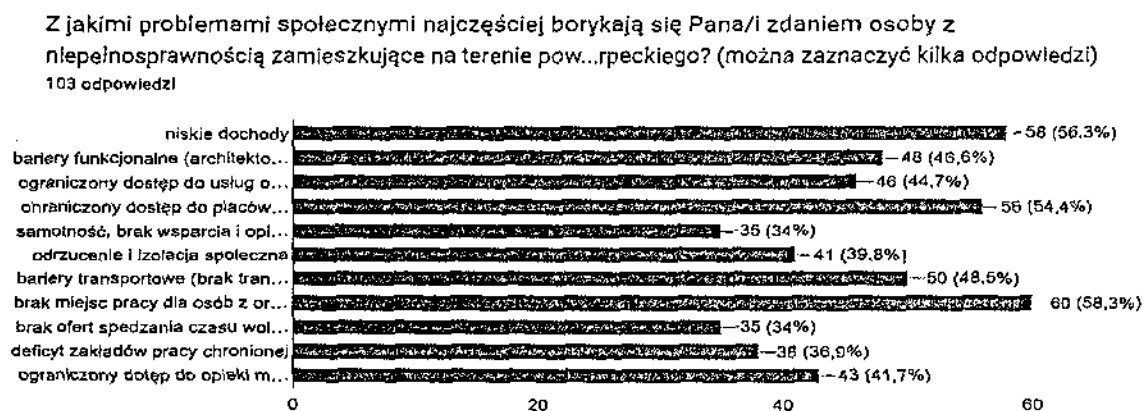
Opieka wytchnieniowa dla rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością (na dzień 28.11.2023r.)		
	2022r.	2023r.
Liczba wniosków od opiekunów osób z niepełnosprawnościami	8	15
Ogólna liczba osób, którym przyznano usługi OW	5	13
dzieci do 16 rż	1	3
liczba zatrudnionych osób świadczących OW	4	11
kwota wnioskowana w zł.	48960	127296
kwota przyznana przez MRIPS w zł.	48960	114918
kwota wydatkowana w zł.	48774	102460
Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością (na dzień 28.11.2023r.)		
Liczba wniosków od osób z niepełnosprawnością	8	30
Ogólna liczba osób niepełnosprawnych, którym przyznano usługi asystencji osobistej	5	20
w tym ze znacznym stopniem	5	18
w tym z umiarkowanym stopniem	0	0
w tym dzieci do 16 rż	0	2
liczba zatrudnionych asystentów	5	16
kwota wnioskowana w zł.	165495	1330029
kwota przyznana przez MRIPS w zł.	165495	533097
kwota wydatkowana w zł.	148535	441952

Z danych dotyczących powodów przyznawania świadczeń z pomocy społecznej wynika, że niepełnosprawność stanowiła 17% przyczyn udzielenia wsparcia. Osoby długotrwale chorujące, z niepełnosprawnością są bardzo zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Tak wynika również z badania ankietowego, w którym ponad 55% ankietowanych uznało niepełnosprawność za przyczynę wykluczenia. Ankietowani wskazali powody, dla których osoby z niepełnosprawnością są w większym stopniu narażone na trudności. Przede wszystkim brak możliwości pracy (brak miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością), związane z tym niskie dochody. Wskazano także niewystarczający dostęp do opieki medycznej i rehabilitacji.²²

Tabela 18. Problemy, z którymi najczęściej borykają się osoby z niepełnosprawnością zamieszkujące na terenie powiatu sierpeckiego

Brak miejsc pracy	57,7%
Niskie dochody	55,8%
Ograniczony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	54,8%
Bariery transportowe	48,1%
bariery funkcjonalne (architektoniczne, techniczne, w komunikowaniu się)	46,2%
Ograniczony dostęp do usług opiekuńczych	44,2%
ograniczony dostęp do opieki medycznej/poradni specjalistycznych	41,3%
odrzućenie i izolacja społeczna	39,4%
Deficyt zakładów pracy chronionej	36,5%
samotność, brak wsparcia i opieki ze strony rodziny	34,6
brak ofert spędzania czasu wolnego	33,7

Wykres 3. Problemy osób z niepełnosprawnością

²² PCPR Sierpc badanie własne 2023r.

Probleмами osób niepełnosprawnych są więc trudności w uczestniczeniu w życiu społecznym, zawodowym, kulturalnym. Osoby niepełnosprawne są zdecydowanie gorzej wykształcone, co wynika z barier architektonicznych w szkołach, barier w komunikowaniu się z resztą środowiska, problemów związanych z dojazdem do miejsca kształcenia, wyposażeniem w sprzęt rehabilitacyjny oraz pomoce dydaktyczne, a przede wszystkim z barier psychologicznych. Choroba i niepełnosprawność to czynniki, które prowadzą do pogorszenia kondycji finansowej każdej rodziny. Sytuacja taka to z jednej strony efekt wydatków na leczenie, rehabilitację i różnego typu świadczenia będące udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną przez chorobę sprawnością, z drugiej zaś skutek ograniczenia aktywności zawodowej i możliwości zarobkowych innych członków rodziny zobowiązanych do opieki. Dotknięcie jednego z członków rodziny niepełnosprawnością stanowi dla rodziny sytuację kryzysową. Wymaga to odpowiedniego systemu stwarzającego dla osoby niepełnosprawnej i jej rodziny możliwość skorzystania z efektywnego systemu wsparcia. Rodzina w takiej sytuacji wymaga zwłaszcza nieinstytucjonalnych form pomocy, maksymalnie zindywidualizowanych i dostosowanych do jej potrzeb.

Dużym problemem dla osób niepełnosprawnych są bariery architektoniczne występujące zarówno w miejscu zamieszkania, jak i w budynkach użyteczności publicznej, na ulicach, chodnikach. Bariery te nie tylko utrudniają, ale niekiedy wręcz uniemożliwiają niepełnosprawnym uczestnictwo w normalnym życiu. Problemy niepełnosprawnej części społeczeństwa wiążą się także w dużej mierze z ograniczonymi możliwościami oprotezowania i zakupu sprzętu ułatwiającego komunikowanie się i samoobsługę oraz kosztowną i trudno dostępną rehabilitację (co wynika z analizy zaspokojenia potrzeb, wniosków). Problemem jest również słaba dostępność opieki medycznej, w tym również specjalistycznej. Prowadzi to w konsekwencji do pogorszenia stanu zdrowia, izolacji społecznej, osamotnienia i bezradności życiowej. Wyniki wskazują również na zapotrzebowanie na usługi wspierające i opiekuńcze.

W wyniku badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami w środowisku – zapytań skierowanych do ośrodków pomocy społecznej – uzyskano odpowiedzi:

- potrzeba likwidacji barier architektonicznych w budynkach samorządów gminnych (np. szkół),
- tworzenie ośrodków wsparcia dziennego,
- powstanie zakładu opiekuńczo – leczniczego ,
- utworzenie zakładu aktywności zawodowej,
- zwiększenie możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych (m.in. przez dofinansowania do wynagrodzeń, przystosowanie stanowisk pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnością),
- zapewnienie środków transportu dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- rozwój usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- poprawa dostępności zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,

- rozwój rehabilitacji leczniczej.

W wyniku badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami w środowisku – zapytań skierowanych do organizacji pozarządowych – uzyskano odpowiedzi:

- potrzeba organizacji szkoleń dla asystentów i opiekunów osób niepełnosprawnych,
- likwidacji barier architektonicznych w miejscach zamieszkania osób z niepełnosprawnościami.

W wyniku badania potrzeb osób z niepełnosprawnościami w środowisku – zapytań skierowanych do jednostek organizacyjnych powiatu – uzyskano odpowiedzi:

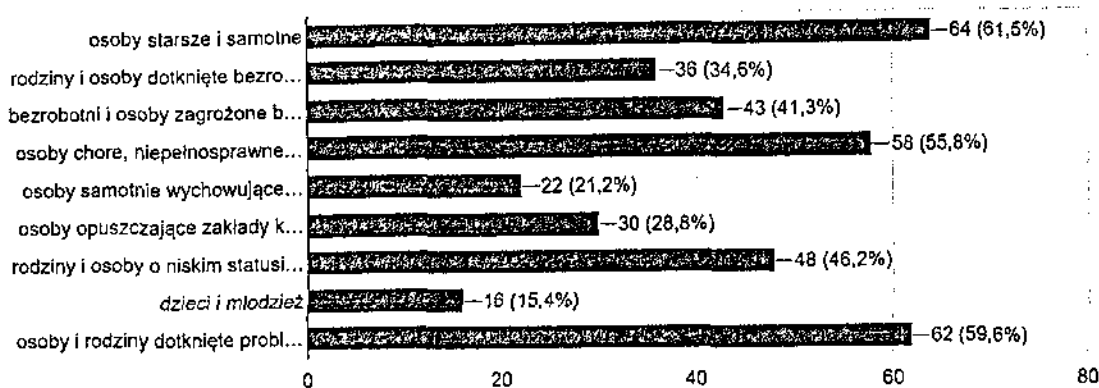
- potrzeba dostosowania budynku szpitala do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: wady wzroku, słuchu,
- wyposażenie budynków Zespołu Szkół nr 2 w Sierpcu i Liceum Ogólnokształcącego im. Mjra Sucharskiego w Sierpcu w windę,
- dostosowanie infrastruktury obiektów sportowych,
- podejmowanie działań profilaktycznych (zdrowotnych) zapobiegających chorobom,
- rozwój opieki krótkoterminowej w Domu Pomocy Społecznej w Szczutowie, wraz z zapewnieniem utrzymania miejsc długoterminowych,
- doskonalenie zawodowe kadry Domu Pomocy Społecznej w Szczutowie,
- rozwój usług transportowych dla osób z niepełnosprawnościami (w tym wyposażenie Domu Pomocy Społecznej w Szczutowie w pojazdy niskopodłogowe,
- wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- kształtowanie postaw sprzyjających integracji społecznej,
- organizowanie imprez integracyjnych,
- promowanie nowoczesnych technologii poprawiających funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnościami,
- funkcjonowanie mieszkań treningowych,
- upowszechnianie i rozwój usług opieki wytchnieniowej i asystencji osobistej,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego,
- kreowanie pozytywnego wizerunku wtz,
- współpraca szkół z zakładami aktywności zawodowej.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców powiatu osoby chore, niepełnosprawne zostały uznane za bardzo narażone marginalizację i wykluczenie społeczne blisko 56% wskazań (tuż za osobami starszymi osobami dotkniętymi uzależnieniami).

Wykres 4. Grupy narażone na marginalizację wg badania ankietowego

Jakie osoby/rodziny zamieszkujące na terenie powiatu sierpeckiego są najbardziej Pana/i zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

104 odpowiedzi

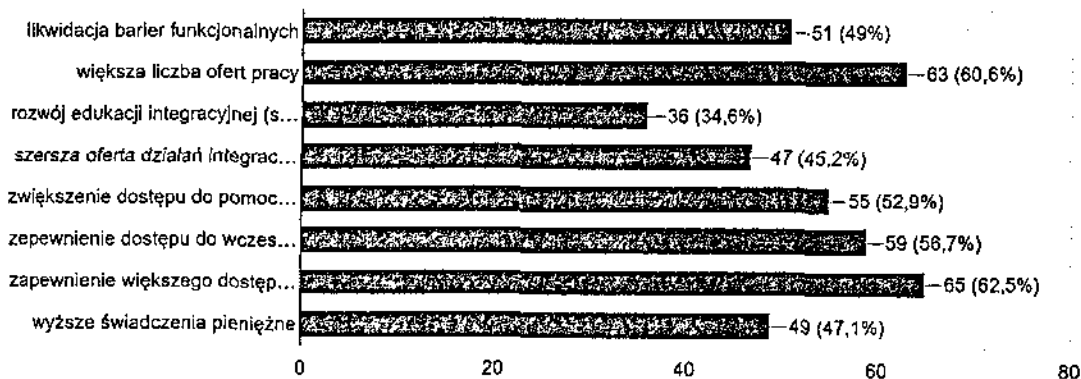

Ankietowani zaproponowali następujące działania zmierzające do poprawy sytuacji: przede wszystkim zwiększenie dostępu do rehabilitacji – 62,5% wskazań, większa liczba ofert pracy – 60,6%, zwiększenie dostępu do wczesnej diagnostyki 56,7%, zwiększenie dostępu do pomocy psychologicznej i innej – 52,9%, likwidacja barier funkcjonalnych – 49%, rozwój edukacji integracyjnej – 34,6%.

Wykres 5. Zaproponowane działania na rzecz pełniejszy udział w życiu społecznym wg badania ankietowego

Jakie działania realizowane na terenie powiatu sierpeckiego umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnością pełniejszy udział w życiu społecznym? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

104 odpowiedzi

IV. CELE PROGRAMU

Celem głównym programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Sierpeckim na lata 2023-2030 jest wspieranie osób niepełnosprawnych w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym i zawodowym oraz poprawa jakości funkcjonowania systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością.

Cele szczegółowe i kierunki działań

Cel 1. Poprawa funkcjonowania systemu wsparcia osób z niepełnosprawnością
Kierunki działań

1. Realizacja programów celowych PFRON mających na celu likwidację barier w aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej, w szczególności:
  - a) likwidacja barier funkcjonalnych w powiatowych placówkach edukacyjnych, opiekuńczych, opieki zdrowotnej, obiektach sportowych, urzędach,
  - b) likwidacja barier transportowych (pojazdy przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnością ruchową w komunikacji publicznej i placówki powiatowe).
2. Działania na rzecz rozwoju placówek dziennych (m.in. ośrodków wsparcia, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi).
3. Rozwój usług rehabilitacji leczniczej.
4. Popularyzacja, organizowanie i prowadzenie usług opieki i wsparcia, w tym: opieki wytchnieniowej (w miejscu zamieszkania, w Domu Pomocy Społecznej w Szczutowie) oraz usług asystenckich.

Realizatorzy: wszystkie jednostki organizacyjne Powiatu, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej i samorządami gminnymi.

Cel 2. Zwiększenie udziału w życiu społecznym
Kierunki działań

1. Dofinansowania i organizowanie imprez sportowych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych.
2. Udzielanie dofinansowań ze środków PFRON do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami.
3. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego).
4. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.
5. Dofinansowanie zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny.
6. Dostarczanie informacji dotyczących świadczeń, uprawnień i usług dostępnych dla osób z niepełnosprawnością, aktualnej oferty samorządowych jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych i innych instytucji pracujących na rzecz osób z niepełnosprawnością w formach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami.

7. Aktualizacja bazy organizacji pozarządowych działających w powiecie sierpeckim na rzecz osób niepełnosprawnych i rozpowszechnianie jej, promocja działalności organizacji.
8. Wspieranie i współpraca z organizacjami pozarządowymi w realizowaniu zadań na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy: wszystkie jednostki organizacyjne Powiatu, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej i samorządami gminnymi.

Cel 3. Rozwój usług edukacyjnych

Kierunki działań

1. Rozwój form wczesnej pomocy w diagnozowaniu stopnia i typu niepełnosprawności, zapewnianie zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju.
2. Wdrażanie nowych metod diagnozy, terapii, a także rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych.
3. Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin.
4. Szkolenie kadry placówek oświatowych w zakresie wspomaganie rozwoju uczniów z niepełnosprawnością.
5. Zapewnienie młodzieży niepełnosprawnej i jej opiekunom dostępu do informacji zakresie możliwości zdobywania wykształcenia.
6. Dostosowywanie budynków placówek oświatowych do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością.
7. Wspomaganie opieki przedszkolnej, szkolnictwa integracyjnego.
8. Rozwój kształcenia zawodowego osób z niepełnosprawnością.
9. Dofinansowania do uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Realizatorzy: wszystkie jednostki organizacyjne Powiatu (w szczególności placówki oświatowe) we współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej i samorządami gminnymi.

Cel 4: Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych

Kierunki działań

1. Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.
2. Wspieranie oraz zwiększanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością w administracji samorządowej.
3. Wspieranie samozatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości wśród osób niepełnosprawnych.
4. Dofinansowanie pomocy w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.
5. Zwiększenie objęcia osób niepełnosprawnych usługami rynku pracy: pośrednictwem pracy, poradnictwem zawodowym, organizacją szkoleń.

6. Aktywizacja osób niepełnosprawnych w ramach instrumentów rynku pracy poprzez m.in.: prace interwencyjne, roboty publiczne, programy stażowe, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy, przyznania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej (ze środków Funduszu Pracy oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).
7. Działania na rzecz rozwoju infrastruktury rehabilitacji zawodowej (m.in. wtz, cis, spółdzielnie socjalne).
8. Promocja zatrudnienia wspomaganego, warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej, zatrudnienia chronionego, spółdzielczości socjalnej oraz innych podmiotów ekonomii społecznej aktywizujących zawodowo osoby z niepełnosprawnością.

Realizatorzy: wszystkie jednostki organizacyjne Powiatu, w szczególności Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej i samorządami gminnymi.

Cel 5: Podniesienie świadomości społecznej z zakresu praw osób z niepełnosprawnością

Kierunki działań

1. Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie postrzegania osób niepełnosprawnych i ich problemów, działania informacyjno-edukacyjne sprzyjające postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałające wykluczeniu osób z niepełnosprawnością.
2. Szkolenia pracowników administracji publicznej w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnościami.
3. Rozpowszechnianie informacji i poradnictwo z zakresu praw przysługujących osobom niepełnosprawnym.

Realizatorzy: wszystkie jednostki organizacyjne Powiatu, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej i samorządami gminnymi.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania działań określonych w programie będą środki finansowe pochodzące: z budżetu Powiatu Sierpeckiego, w tym z budżetów jednostek organizacyjnych realizujących, z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z Funduszu Pracy, z innych programów i grantów.

VI. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu informacji na temat zrealizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu, sporządzanie sprawozdania, przedstawianie Zarządowi Powiatu.

Ewaluacja realizacji Programu - ocenianie pod kątem uzyskanych efektów pozwoli określić stopień i zakres oddziaływania oraz zidentyfikować bariery utrudniające realizację zapisów Programu. Zgromadzona wiedza zostanie wykorzystana do wyznaczania nowych kierunków programowych, weryfikacji i modyfikacji zakładanych celów oraz sposobów ich realizacji. Ewaluacja może być przesłanką do aktualizacji Programu. Przeprowadzona zostanie ewaluacja w połowie okresu realizacji Programu oraz końcowa, przeprowadzona w ostatniej fazie realizacji. Jej wyniki zostaną wykorzystane w pracach nad kolejnym okresem programowania.

Z up. STAROSTY

Agnieszka Gorczyca
Dyrektor Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie

